

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra 25 K Félévre 150 K
 Negyedévre 75 K Egész évre 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlássy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

A föld egyenlő elosztása

A reakciónak nevezett keresztyén új Magyarország nemzetgyűlése alaposan megcsufolta ellenségeit azokkal az igazi szociális gondolkodáson alapuló törvényekkel, amelyeket rövid pár hónap leforgása alatt az ország talpraállítása, gazdasági és politikai életének új irányu megalapozása érdekében hozott. Az általános titkos választójog megvalósítása, az árdrágítók megfékezése, a munkáskamarák felállítása, a házhelyek és kisbirtokok kiosztása mind olyan szociális problémák, amelyek éveken át szolgálták a vörös posztó gyanánt a „népboldogító” munkásvezérek kezében. Ezek a problémák törvényekké váltak, nincsenek többé, s a zsidó szociáldemokrata népszónokok kezéből kihullott a fegyver, amellyel hatni és uralkodni tudtak. A nemzetgyűlés különféle bizottságai most készítik elő törvénnyé válásra a legnyomósabb, legsúlyosabb, legéletbevágóbb szociális problémát, amely még megoldásra vár: a föld egyenlő elosztását, röviden a földbirtokreformot. Azt a gondolatot, hogy a dusan termő áldott magyar föld ne egyesek, ne ezrek, és tizezrek kizárólagos birtoka legyen, amelyhez a nép millióinak legfeljebb annyi köze van, hogy verejtékével turja, dolgozza évről-évre Kánaánra, de gyümölcséből vajmi kevés jut neki, — hanem legyen a föld egyenlő **igazságossággal** elosztva mindazok között, akik dolgoznak rajta és művelni tudják becsülettel. És mindezek fölött rászolgáltak arra, hogy a haza testének részesei, a magyar anyaföld birtokosai legyenek.

Ezt a gondolatot váltják most valóra a nemzetgyűlés 14 napos szünete alatt a nép képviselőiből alakított bizottságok, ennek a gondolatnak adnak most testet és alakot, hogy mielőbb a nép képviselőinek plénuma elé kerüljön az, és igazi, a szó szoros értelmében vett népboldogító, országmentő törvény váljék belőle. Bizalommal nézünk a dunaparti fényes országház felé, melyben a gondolat korperációjának e gigászi munkáját végezik és semmi okunk sincs arra, hogy a földbirtokreform kérdésének helyes és szociális szellemű megoldásában kételkedjünk. De tudjuk azt is, hogy a levitézlett sötétbenjárók minden követ megmozgatnak, hogy bennünk ezt a hitet és bizalmat megingassák, azért nem nézünk most sem jobbra, sem balra, nem hallgatunk sem hangos szóra, sem suttogásra, türelmesen kivárjuk, hogy milyen lesz a földreform, milyen lesz a nép földhözjuttatásának törvénye és őszinte lélekkel csak azután mondunk kérelmet!

Gróf Csáky a külügyi politikáról

Budapest, október 1. (Nemz. St. tel. jel.) A nemzetgyűlés külügyi bizottságának legutóbbi ülésén mutatkozott be Csáky Imre gróf, az új külügyminiszter. Rövid beszédében hangoztatta, hogy belépése a kabinetbe semmiféle irányváltást nem jelent. Ő nem egy újonnan alakult, hanem már meglévő kormányba lépett be,

amelynek programját természetesen magáévá tette. Azután röviden vázolta a külpolitikai helyzetet és hangsúlyozta végül, hogy jó külpolitika csak a közélet minden tényezőjének kitartható, céltudatos és tetterős összeműködése által lehet elérhető. — (N. Fr. P.)

A miniszterelnök beszámolója

Budapest, okt. 1. (Nemzeti St. tel. jel.) Teleki Pál gróf miniszterelnök, akit Szeged választott meg nemzetgyűlési képviselőnek, megválasztása óta nem jelenhetett meg választói előtt. Előzőleg a békeszerződés előkészületével volt elfoglalva, majd Apponyi Albert helyett ő vezette a magyar béke delegációt. A miniszter most értesítette Szeged választópolgárait, hogy október 10-én Szegedre érkezik s beszámol ekkor a működéséről. Beszédében főleg külpolitikai kérdésekkel fog foglalkozni.

Kovács államtitkár lemondása

Budapest, okt. 1. (N. St. tel. jel.) Politikai körökben feltűnést keltett az a hír, hogy Kovács J. István miniszterelnöki államtitkár lemond. Lemondása összefügg azzal az elégedetlenséggel, amivel a kormányzópart volt kizsákmányolt tagjai viseltetnek a kormány iránt s akik szeretnék visszanyerni akció szabadságukat. Kovács államtitkár ezzel a felfogással azonosította magát.

A községi választások előkészítése

Budapest, okt. 1. (N. St. t. j.) A földbirtokreform tárgyalása után a választójogi törvényben fog változás történni, amely különösen a nők választójogát fogja érinteni. A községi választási törvény megreformálásánál az eredeti tervezet szerint a nőknek nem lett volna választójoguk. A keresztyénszociálisták ez ellen oly hevesen léptek fel, hogy Ferdynándy belügyminiszter azonnal hajlandó volt engedni. Némely változás azonban így is fog történni. A keresztyénszociálisták megelégszenek azzal, hogy csak a törvényhatósági joggal felruházott városokban legyen a nőknek választójoguk a községi választásoknál s a 24 éves korhatár 26 évre emeltesse fel.

Popovics beszéde Brüsszelben

Bécs, okt. 1. (N. St. t. j.) A brüsszeli pénzügyi konferencia tegnapi ülésén foglalkozott a magyar pénzügyi helyzettel. Popovics Sándor dr kifejtette, hogy az 1920—21. évi magyar költségvetés 97 milliárd deficitet mutat ki. A szám nem tünteti ki a liáboru előtti és alatti idők külföldi tartozásait, melyeket a békeszerződés értelmében egyszerre kell megfizetni. Tejjességgel lehetetlen ennek az összegnek egyszerre való kifizetése, mert a magyar valuta mostani állása miatt több milliódra volna szükség. Az adókat már jelentékenyen emelni a forradalom és a békeszerződés okozta közgazdasági helyzet miatt lehetetlen.

A zsinat és az új iskolai reform

Budapest, okt. 1. (N. St. t. j.) A református zsinat tegnap azt a határozatot hozta, hogy a zsinat a kultuszminiszter tervtervezetét nem hajlja teljes egészében végre. Ezzel függ össze némelyek szerint Kovács I. István lemondása is. Mások szerint a kultuszminiszter intézkedésében a zsinat az autonómia megsértését látja. Haller miniszter erre vonatkozólag a következőket mondotta:

— Az autonómia megsértése távol áll tőlem s azért intézkedtem rendelettel, mert erre nekem a törvény szerint jogom volt. De nézzük a tantárgyakat, amelyeket elrendeltem. Itt van a gyorsírás. Ennek felvételét a tanárok nemzeti szövetsége kérte. A másik az ének, amelynek tanításával harmonikus éneket is fognak tudni a tanulók. A harmadik tantárgy a házgazdaságtan. Hogy erre szükség van, senkisé fogja vitatni. Ami a tanítóképzés reformját illeti, Raffay Sándor és Petri Eiek püspökök a legnagyobb örömmel és elismeréssel nyilatkoztak a tervezetről.

Millerand látogatásai

Páris, okt. 1. (Nemz. St. tel. jel.) Millerand köztársasági elnök csütörtökön látogatást tett az angol, olasz, belga és német követnél.

Kereskedelmi kapcsolatunk Lengyelországgal

Budapest, okt. 1. (Nemz. St. tel. jel.) Burián István volt osztrák-magyar külügyminiszter Budapesten időzik. Egy újságrónak kijelentette, hogy tegnap megalakította a magyar lengyel kereskedelmi társaságot, az úgynevezett Wawelt. A társaságnak egyik gócpontja Budapest lesz, s olyan államokkal is folytat forgalmat, s kereskedést, amelyek eddig a magyarok elől el voltak zárva.

A német béke revíziója

Páris, okt. 1. (Nemz. St. tel. jel.) A Journal de Débats megállapítja, hogy angol körökben megerősödött az a felfogás, hogy a versaillesi békeszerződés végrehajthatatlan.

A meggyilkolt trónörökös iratai

Bécs, okt. 1. (Nemz. St. tel. jel.) Ferencz Ferdinánd főherceg meggyilkolása után számos nagylontosságú okmányt és levelet hagyott hátra, amiről Ferencz József úgy rendelkezett, hogy azokat az állami levéltárba helyezték el csak a főherceg halála után 40 évvel bontsák fel. Az osztrák kormány most tekintet nélkül ezen rendelkezésre, nyilvánosságra fogja hozni az okmányokat. A magyar kormány e miatt tiltakozást jelentett be, de az osztrák kormány azt válaszolta, hogy a saját területén levő iratokkal azt teheti, amit akar.

Új politikai párt

Budapest, okt. 1. (N. St. t. j.) A **Felérdekt Magyarok Politikai Pártja** szerdán este 8 órakor tartotta alakuló gyűlését a Ferencz városban. Elnöknek Anka Jánost a keresztyén politika régi harcosát választották meg.

Beniczky nyilatkozata

Budapest, okt. 1. (Nemz. St. tel. jel.) Beniczky Ödön a **Neue Freie Presse** azon hírére, hogy ő Károly király visszatérése érdekében tárgyalásokat folytatott volna, teljesen valótlannak jelentette ki.

Madarat tolláról, embert barátjáról...

Mond meg, ki a barátod, és én meg mondom, ki vagy. A magyar példabeszéd szóról szóra áll a mi püspökönkre. Hadsereg- és frontbontásról hírhedt, defetista Esttel interjuváltja magát a zsinatilag szorongatott főpásztor. És az Est méltó társai, a helybeli „Független” és az „Egyetértés” terjedelmesen számolnak be az interjuról.

Aminek különben ahány tétele, annyi benne a hogy is mondjuk csak „tévedés.”

Ő, már minthogy Baltazár visszatartja az egyházat minden extravagantiától. Pl. a kommunizmussal való kacérkodástól, a zsidó barátságtól, szabadkőműveségtől, az új politikai rendszerrel való ujjhuzástól, a nemzeti szellemmel való nyílt csalástól. Igen, mert ő szerinte az nem extravagancia, ha ő az iskolai év megnyitó ünnepén sötétségnek, jövő-menő szélsőségeknek nevezi az egész nemzetgyűlésnek, a nemzet politikai akaratának hivatalos megnyilatkozását.

Azért elleni a konvent vagy zsinat (?) tagjainak igazolását, mert vizsgálat tartására az egyházközség fegyelmi választmánya jogosult. Szóval Baltazár, aki egyházában szigorú fegyelmet tart, papjait a falusi gyülekezet egyszerű és könnyen felbujtogatható tagjainak kényére bocsátja. Vajon ennek ellenére is tudna-e a püspök ur napjainkból csak egy esetet is felhozni, melyben a lelkeszet vagy egyházmegyei gondnokot a gyülekezet fegyelmi választmánya ítélte meg téves vagy hibás viselkedéséért, és nem legalább is az egyházmegyei bíróság?

„Az igazoló eljárást különben mindenhol megejtették már ellenem”. Mindenhol? Hát hol? Megejtette pl. a püspök ur emlegette egyházközségi fegyelmi választmány, avagy az egyházmegye vagy kerület? Téved a püspök ur; csak a konvent csinált valamit, t. i. felmentette, de úgy, hogy az indokolás maga volt súlyos ítélet. És bizonyos belső disharmonia jele, ha azzal a felmentéssel püspök ur eldicsekszik.

Veszedelemnek tart minden eféle eljárást, mondja ő, és nincs is hozzá joga a konventnek, mert tagjai alulról kapják a megbízást. A megszorult ember rabulisztikája. Hát akkor a parlamenti tagot nem lehet kiadni a törvényszéknek, hogy a bírói ítélet meg ne sértse a népakaratot, mely a honatyát mandátumhoz juttatta. Hát akkor a népszavazás még hivatali vétség ellen is oltalmaz. Hát akkor pl. az egyházmegyei bíróság nem ítélhet el senkit, mert az egyházmegyére is mindenki alulról kerül fel. Tételeket állít fel a püspök ur és tényeket mond a fővárosi lap közönsége előtt, mintha a konventi vizsgálat előtt megtagadott bátorságát akarná igazolni; hiszen a közönség úgy sem ismeri a kálvinista egyház belső ügyeit és struktúráját.

Ellenben az utolsó pontban igaza van. Ebben őszinte. Itt a politikai antipathia érvényesülésétől fél. Hát ezért vannak az összes „elvi” kifogások is. Igen, félnie kell, hogy a közvélemény elsöpri, megsemmisíti.

Ideje is volna, hogy a református egyház végre eszméljeen önmagára s ne azonosítsa magát olyan emberek vesztett ügyével, kik saját érvényesülésük érdekében mindenkivel megpakálnak. Sajnálatos dolog, ha egy ref. püspök megtéved, vagy felelősség viselésére alkalmasnak nem bizonyul; de az nem szégyene a magyar kálvinizmusnak. Ez csak ott kezdődik, ha védi, csak azért, mert az ő embere. A magyar ref. egyház önmagának tartozik avval, hogy elkülönítve a maga dolgait a Baltazáréitól, tisztázza a maga politikai helyzetét.

A lengyel hadsereget leszerelik

Varsó, okt. 1. (N. St. t. j.) A lengyel hadügyminiszter rendeletet adott ki a lengyel hadsereg részleges leszerelésére vonatkozólag. A lengyel kormány ezzel az intézkedésével bizonyítani akarja, hogy őszintén kívánja a békét. A lengyel kormány meg van győződve arról, hogy a rigai tárgyalások nem fognak sok ideig tartani s meg hozzák az állandó békét.

Felhíváskommunistavonatkozású iratok beszolgáltatására

A m. kir. kormány által elrendelt és a proletárdiktatura történetére vonatkozó adatgyűjtés kapcsán felhívom mindazokat, akik az alább felsorolt könyvek valamelyikének birtokában vannak, hogy azt vagy örökös letét (adomány) képen, vagy bizonyos meghatározott árért Debrecen sz. kir. város levéltárának ajánlják fel: 1. Bizony László: Magyarország bolsevizmus. 2. Bogdán: Egy napnak a csodái a kommunizmus alatt. 3. Buza: A kommunista összeesküvés. 4. Csizmadia S.: Hol voltam a diktatúrában? 5. Danev B.: A magyarországi zsidókérdés megoldása. 6. Domonkos: Rablók barlangjában. 7. Fábán Béla: Orosz pokol. 8. Fábán Béla: Oroszország pusztulása. 9. Fehéri: A vesztegető forradalom. 10. Guthell: A kommunisták uralma Veszprémben. 11. Haller: Szocialista-kommunista csőd. 12. Heller: A társadalmi kérdés. 13. Herceg F.: Két arckép. 14. Huszár: A proletárdiktatura Magyarországon. 15. Igaly Cs. István: Zsidó veszedelem. 16. Kemény: Kinek büne a magyarországi bolsevizmus? 17. Kóbor: A bolsevizmus. 18. Lovász: A gyenge szovjet. 19. Lovász: A gyenge szovjet. 20. Meszlényi: A fegyver jog. 21. Molnár: A 133 napos rémuralom. 22. Morin: A tisztelt szovjet, 1-6 kötet. 23. Paál: A száznapos szegedi kormány. 24. Palágyi: Marx és tanítása. 25. Simon: Hova vezet a zsidók útja? 26. Simonyi: Polacsektől Szamuelyig. 27. Somogyi: Ellenforradalom. 28. Szabó: A bolsevizmus története Magyarországon. 29. Székely: Felelős-e a zsidóság? 30. Stocker: A nagy per. 31. Sugár: A termelés csődje. 32. A XX század c. folyóirat I. és II. évfolyama. 33. A Pesti Hírlap 1920. évi naptára. Térésüké miatt e névsor nem öleli fel az összes szükséges könyveket. Debrecen sz. kir. város levéltára köszönettel vesz ezeken kívül is minden olyan könyvet, röpiratot, hírlapot vagy bármely más sajtóterméket, mely a proletárdiktatura korára, annak előzményeire vagy következményeire vonatkoznak. Hivatalos helyiség Városháza, földszint 5. sz. — A városi tanács és az adatgyűjtő bizottság megbízásából Csobán Endre, főlevéltárnok.

Végrehajtási rendelet a kisbérletek kiosztásáról

Elkészült a házhelyekről és kis haszonbérletekről szóló törvény végrehajtási rendelet, mely huszonnyolc paragrafusból áll és első részében megállapítja, hogy *senki egyént jogcímen nem kérhet sem házhelyet, sem kisbérletet. Legelső sorban igényjogosultak a vitéségi éremmel kitüntetett volt katonák, másodsorban a hadirokkantak, harmadsorban felöltött hadiárva és hadiözvegyek, negyedsorban mezőgazdasági földnélküli férfimunkások és háznélküli mezőgazdasági munkások.* Kimondja a rendelet, hogy az igényjogosult megveheti a földet a tulajdonjogi átruházással, ilyen esetben a forgalmi ár az irányadó a megváltás összegére, — de ha nincs pénze, bérletbe kapja meg a földet. Az építéshez az állam sem anyagot, sem pénzt a jelen rendelet szerint nem adhat. Kisbérleteknél pedig beruházásról maga az új igényjogosult köteles gondoskodni.

A házhelyek és a kishaszonbérletek a következőképpen igényelendők:

Minden községben tömörültnök kell a vitéségi érmeseknek, illetőleg külön a többi igényjogosultnak és testületileg kérvényt kell beadniuk községekben a főszolgabíróhoz, városban a polgármesterhez. A főszolgabíró, illetőleg a polgármester, mihelyt ilyen kérvény beérkezik, köteles azonnal összehívni a földrendező-bizottságot. Ennek a bizottságnak elnökét a királyi ítéltábla elnöke nevezi ki a törvényszéki bírák közül. Tagjai pedig: a főszolgabíró, illetőleg a polgármester, a kulturmérnök és az államépítészeti hivatal egy tagja, a gazdasági felügyelő és két gazdasági szakértő. Ezek közül az egyiket az igénylők jelölik ki, a másikat pedig a községi előjáróság. Ez a bizottság kiszájt a helyszínére és ott az előjáróság bevonásával tárgyalásokat kezd az igénylőkkel és azokkal, akiknek a rendelet értelmében igénybevehető földjük van. A bizottság jegyzőkönyvet vesz fel a tárgyalásokról és végérvényes megállapodásokat létesít úgy a megváltási árra, mint a bérletre vonatkozólag. Felelősségi fórum: a földmiveléstartó minisztérium. A lehetőség szerint országos szervezeteik útján kérjék az igénylők a házhelyeket. A kérvényben egyszerűen a rendeletre való hivatkozással kéri a polgármestertől, hogy indíttassa meg a megváltási eljárást, hogy alkalmas házhelyhez jussanak.

A házhelyek terjedelme 4-600 négyszögöl között váltakozik, a kisbérletek pedig 3-4 holdig terjednek.

A hólepte Szibériából

Még mindig sok ezerre rug azoknak a szerencsétlen magyar hadifoglyoknak a száma, akik a mérhetetlen Szibéria hólepte mezőin élik szomorú sorsuk keservvel teli napjait és lesik-várják, vágyakozva áhítják az ért, mely őket a rég nem látott, lerongyolt, kifosztott, de azért mégis drága hazába visszazáratja. Épen azért Szibéria sorsa élénken érdekel bennünket, magyarokat, akik idehaza alig tudjuk elképzelni azt a rettenetes lelki és testi szenvedést, melyet Szibériába szakadt véreinknek kiállniuk kell. A *Kölnische Volkszeitung* egyik legutóbbi számában a következőket írja Szibériáról:

— A bolsevik uralom gyenge lábón áll Szibériában, minthogy két oldalról is fenyegetik. Elsősorban a gyakori és igen eredményes paraszt-fölkelések, másodsorban a japánok, akik Szibéria több részét tartják megszállva és nem hajlandók onnan távozni.

— Mint Charbinből, Mandzsuriából jelentik, délszibériai parasztok megdöntötték a szovjet Tomszkban, Nowo Nikolajewszben, Omszkban, Branaulban és más fontosabb helyeken. Az egyértelmű parasztfölkelések, melyek új óta vannak folyamatosan, lassan-lassan általános felkeléssé fokozódnak, amihez még a lengyel frontra rendelt bolsevik csapatok távozása nyomán kitört kirgiz fölkelés is járul. A kirgizekhez csatlakoztak azonföldi a kozákok és más bolsevik ellenes csapatok. Az egész város haderő a fontosabb helyiségekbe vonult vissza, de már azok is a fölkelők kezében vannak. A fölkelés nap-nap után terjed egyre jobban kelet felé, ahol amugy is várható már a szovjeturalom megdöntése. A bolsevik hatóságok egymásután adják át helyiségeiket az új irányzatnak. A fölkelők főtámaszai az altai, tomszki, tobolszki, semipalatinszki és armo-linszki kormányzóságok parasztjai, akik Szibéria leggazdagabb földművesei.

— A japánok az amerikaiak és a csehek visszavonulása után azonnal bevonultak Wladivosztkba és innen terjesztik ki uralmukat a vidékre. De minthogy Sachalin sziget északi részét birtokukba vették, az amerikai kormány tiltakozó jegyzéket küldött Tokióba. A japán válasz rámutatott Japán egész szibériai politikájára, de kijelentette, hogy Japán nem térhet el álláspontjától. Sachalin északi részének okupálására kényszerülve volt, minthogy az valójában a szibériai Nikolajewszk kormányzóság egyik része.

Hangsúlyozta, hogy a Bajkál-tó felől keletre lévő átjáró állam felállítására feltétlenül szükséges, ha a szovjet csapatok előnyomulását és a bolsevizmus terjedését megállítani akarjuk. Japán nemcsak a saját, hanem a szövetséges államok érdekében is cselekedett.

— Bár ezen a ponton a japán és amerikai politika találkozik egymással, minthogy mindkét ország erősen bolsevista ellenes, Washingtonban mégis görbe szemmel nézik Japán szibériai térhódítását. A japán követ Washingtonban és az amerikai követ Tokióban mindent elkövetnek, hogy az ellentéteket elsimítsák, — de mindezek eredmény nélkül. Washingtonban nem egyeznek bele abba, hogy Japán Szibériában a bolsevik örökség birtokosa legyen. . . . Ki tudja: mire végzik? . . .

A román-magyar közeledés

Budapest, okt. 1. (Nemzeti St. tel. jel.) Az erdélyi romániai hírek a román politika békülékenyebb hangulatáról adnak hírt, ami különösen Magyarországgal szemben változott meg. Az első lépést a román király tette meg mikor a békeszerződést szentesítette. A második lépés a vasuti összeköttetés felvétele. — Lyoni hírek szerint Budapest és Bukarest közötti közvetlen forgalom már október 25-én életbe lép. Arad jelentések szerint az utolsó kényszer kiutasított vonata október elején indul el s azonnal kényszer kiutasítás nem lesz s csupán az önként jelentkezők távozhatnak más államokba.

HIREK

A bécsi rongyot

kináló vigéc, mintha semmi sem történt volna, mintha a bojkottnak soha híre sem lett volna, egy szép napon beállít Debrecenbe, hogy utóéletlenül portékáit szórnyaló szavakkal ajánlja a debreceni közönség boldogítására. A derék debreceni magyar üzletembernek is elfogy erre a vakmerőségre a türelme s hangos szavakkal interpellálja a merénylet felől, melyet a zsidó kommunisták ugratására követtek el a gemütlích bécsiek Magyarország ellen. Ötöl hatol a mi „hüség” bécsi barátunk; szeretne hirtelen elsüllyedni, vagy legalább is megfelejtenni a bécsi merényletről. De hát a mi egyszer megtörtént, azt már nem lehet meg nem történné tenni. És megnyílik a régebben oly barátságos üzletnek az ajtaja, félreérthetetlenül azzal a céllal, hogy könnyebb és gyorsabb legyen a távozása. . . . Hogy egészen így történt e minden részletében, nem tudjuk: valamint, hogy minden debreceni magyar üzletében ilyen fogadtatásra talál-e az utazó ur, azt sem mernők határozottan állítani. De igenis így kellett volna történnie. És hogy így történjék, erre fegyves és férfias példát is adott egy férfi divatúru üzlet . . . női tulajdonosa. Reméljük, a példát mások is követték, vagy legalább . . . követni fogják.

Vasárnap istentiszteletek

Vasárnapi istentiszteletek sorrendje a református templomokban: Nagytemplomban délelőtt 9 órakor prédikál Konrád Zoltán segédlelkész, délután 2 órakor két magyaráz Konrád Zoltán segédlelkész. Kis-templomban délelőtt 9 órakor prédikál Kalmár Dániel segédlelkész, délután 2 órakor két magyaráz Marton Sándor segédlelkész. Kossuth-u. templomban délelőtt 9 órakor prédikál Takaró Géza budapesti lelkész, délelőtt 11 órakor ifjúsági istentiszteletet tart Boér Károly, délután 2 órakor gyermek istentiszteletet tart Mezei Béla segédlelkész. Árpádtéri templomban délelőtt 9 órakor prédikál Zámberi Sándor segédlelkész, délután 2 órakor gyermek istentiszteletet tart Almásy Márton segédlelkész. Ispótyai templomban délelőtt 9 órakor prédikál Szele György lelkész, délután 2 órakor gyermek istentiszteletet tart Kalmár Dániel segédlelkész. Homokkerti imaházban délelőtt 9 órakor prédikál Nagy Jenő segédlelkész. Városi szegényházban délelőtt 9 órakor Tóth János lelkész.

A Konfirmált Leányok Szövetségében (Egyház-tér 17. sz. a.) délelőtt 11 órakor előadást tart dr. Varga Gyuláné.

Délután 5 órakor a Kossuth-utcai templomban belmissziói konferencia.

Az ág. hitv. ev. templomban vasárnap délelőtt 10 órakor kezdődik az istentisztelet.

Az alispán üdvöztetése. Hajdúvármegye tisztikara pénteken délelőtt 11 órakor testületileg tisztelgett Pákozdy Sándor alispánra, akit Nábráczky Béla üdvözölt vármegyei közszolgálatának 30. évfordulója alkalmából és biztosította a tisztikar szeretetéről és tiszteletéről. Az alispán meghatóan mondott köszönetet a megemlékezésért. A tisztikar lelkesen megéljenzte.

Az indemniálás szentesítése. A hivatalos lap mai száma közli a kormányzó szentesítését az indemniálási törvényről. A törvény a mai napon lép életbe.

Főispáni kinevezések. A hivatalos lap mai száma közli Huszár Béla és Preszly Elemér kormánybiztosok felmentését s egyuttal Pestmegye főispánjává Preszly Elemérnek, Csongrád vármegye főispánjává Szabó Sándornak, Hódmezővásárhely városává pedig Temesváry Gézának kinevezését.

Közpénzek elhelyezése szövetkezeteknél. A vármegye a közpénzeket eddig takarékpénztárnál helyezte el gyűmölcsözletés végett. Boldizsár Zsigmond nádudvari megyebizottsági tag indítványára azonban kimondta a megyegyűlés, hogy ezután a megyében működő szövetkezeteknél is óhajt közpénzeket elhelyezni.

Lemondott főjegyző. Dudinszky Gyula téglaári főjegyző, aki ellen súlyosfegyelmi vizsgálat volt folyamatban, lemondott állásáról.

Lovagias elégtétel. Budapestről jelentik, hogy a tegnapi viharos fővárosi közgyűlésnek lovagias folytatása lett. Fábrián Béla dr. törvényszéki bíró elégtételt kért segédei útján Usety Ferenc nemzetgyűlési képviselőtől, aki dr. Vasek Ernőt és Jaczkó Pált nevezte meg segédjeinek. A segédek ma kezdék meg tanácskozásukat.

Konferencia Debrecenben. A debreceni Testvér-Egyesület, a Biblia olvasókör és a konfirmált leányok egyesülete által hoinap, vasárnap rendezendő belmissziói konferencia sorrendje: Reggel 9 órakor ünnepi istentisztelet a Kossuth-utcai ref. templomban, melyen prédikál Takaró Géza kőbányai lelkész, énekel a Kálvinda-lárdá. Délelőtt 11 órakor a konfirmált leányok összejövetele, melyen előadást tart Vargha Gyuláné öméltsága Budapestről. Délután fél 5 órakor konferencia a Kossuth-utcai református templomban: 1. Közének. 2. Imádkozik s a konferenciát megnyitja Uray Sándor debreceni lelkész. 3. Szólo éneket ad elő orgona kísérettel dr. Révész Imréné. 4. Előadást tart dr. Vargha Gyuláné. (Utána rövid eszmecsere) 5. Pogoriski Juliaka szava. 6. Előadást tart Takaró Géza (Utána eszmecsere). 7. Közének. Konferencia után szeretetvendégség a ref. leánynevelő intézet internátusában, hol a vendégeket Kanc Aurélné igazgatónő üdvözli, utána bibliát magyaráz dr. Révész Imre debreceni ref. lelkész. A szeretet vendégség tartama alatt szavaltok és énekszámok lesznek.

Milyen a magyar katona? A magyar katona nemcsak arról híres, hogy a harcok főtetegeiben a legvitézebbül állja meg helyét, de nemeslelkűségéről is. Az emberszeretetének gyönyörű eseteivel találkozunk a háború alatt, de lépten-nyomon tapasztaljuk ezt most is. Az egyik helybeli alakulat például közakarattal elhatározta, hogy 10 vagonlakó gyermeket éllemez a századkonyhán és a zsold 5 százalékát ezen gyermekek felruházására fordítja. Eddig az ételmaradékot juttatták a szegény gyermekeknek, most azonban először a „század gyermekei” kapják ki az ételt és csak azután járul a legénység a nagy kondér elé. Ilyen nemeslelkű, ilyen nagyszívű a vitéz magyar katona. Nincs is párja a világon . . .

Az éhenhaló gör. kath. lelkészek. A cseh zsiányuralom szörnyűségei rémes dolgokat beszélnek a Rutén-földről jövő utasok és menekültek. Egy gör. kath. magyar lelkész, aki Ungvárról jött, elmondta, hogy a magánvagyonnal nem bíró gör. kath. papok valósággal az éhenhalás előtt állanak a csehek embertelenségei következtében. Gebey Sándor nevű lelkész például éhenhalt, családja pedig koldul. A csehek elválasztották az egyházat az államtól, a pap nem kap segélyt, egyházi adót sem szabad szednie. A csehek Ukrainából több száz kacab-papot hívtak a Ruténföldre, akik szimatizálják a népet. A kacabok egész héten a mezőn dolgoznak és csak vasárnap papok; mindennap más-más család látja el élelemmel a kacabot, fizetést csak munkájáért kap. A régi, hazafias, magyarérelmű rutén papok minden jövedelem nélkül vannak. Még a templomaikba sem engedik be őket a kacabok. Némely helyen a hívek irgalomból adnak nekik ételme, de legtöbb helyt maga a nép is éheznek. A rutén nép retentelenen utálja a cseh zsebrák-uralmat és imádkozik a magyarok istenéhez, hogy állítsa vissza a régi magyar jóvilágot . . .

Hulla a gödörben. A debreceni csendőrségen névtelen levélben feljelentették Juhász Bálintné Eiep-tanyai lakos, hogy újszülött gyermekét megölte és elásta. A királyi ügyészség elrendelte a vizsgálatot, melynek során az elásta gyermek hulláját kiásták és felboncolták. A boncolás alkalmával teljes bizonyossággal nem lehetett megállapítani a gyilkosságot, amennyiben a hulla már erősen oszlásnak indult. Juhászné kihallgatásakor elmondta, hogy nehény héttel ezelőtt csakugyan életet adott egy fiúcskának, de az pár óra múlva világrajőtte után meghalt. Mentégeként felhozta, hogy azért ásta el a meghalt gyermekét, mert szegyle a dolgól, amennyiben férje hadifogságban van. Gyilkosság büntette nem forogván fent, az ügyészség a vizsgálatot befejeztnek tekintette s az asszonyt szabadlábra helyezte.

A népbiztosok bűnpere. Budapestről jelentik, hogy a népbiztosok mai tárgyalásán, Jancsik Ferenc volt városparancsnokot s helyettesét Szikra Gyulát hallgatták ki.

Vetőmag a debreceni gazdáknak. A földmívelésügyi minisztérium értesítette Hubert Ottó főispánt, hogy a debreceni gazdák részére 5 vagon buza és 3 vagon rozs vetőmagot utalványozott ki.

Művészi est a Bikában. Ma este művészi estély keretében nyitják meg a Fancsovics nővérek jáncsiskolájukat a Bika szálló hangverseny termében. — A műsor érdekes száma Jeszko Ernő „Prologja”. Jeszko, mint költőt még nem ismerjük. Két évi olasz fogságából még nem régiben tért vissza. Versköltete egyébként közelesen megjelent.

Szövő és háziipari kiállítás. Megemlékeztünk már arról, hogy vasárnap d. e. fél 11 órakor lesz a városháza közgyűlési termében a „szövő és háziipari csoport” alakuló közgyűlése. Értesülésünk szerint a szövő és háziipar által előállítható anyagokból kiállítást is rendez a „szövő és háziipari egyesület” elnöksége. A kiállításon látható lesz a leggyorsabb zsáktól kezdve a legszebb házilag előállítható anyagokig igen sok minden. Be fogják mutatni a fonál készítéséhez szükséges szerszámokat az orsót, guzsalyt, moillát és még a fonást, vagyis a fonál készítési módját is. Nyomatékosan felhívjuk a közönség figyelmét a közgyűlésre és a kiállításra. A közgyűlésen való megjelenés semmi kötelezettséget nem von maga után és a kiállítás is teljesen ingyenes.

Hadisegélyesek figyelmébe. Október hóra a hadisegély kifizetések a következő sorrendben fognak megtörténni: október 2-án szombaton IV., V. VI. kerületiek, okt. 4-én hétfőn az I., II., III. ker. okt. 5-én kedden és 15-én az elmaradtak. A VII. vagyis a mezősegi kerületbe a hadisegélyesek a fizetési napok bármelyikén ki fognak fizettetni. Figyelmeztetünk azonban mindenkit, hogy csak annak fizetnek hadisegélyt, kinek fizetést ize kezei közt van s hogy csak a felvételre jogosítottnak kezéhez fog történni a kifizetés. Akadályoztatás esetén szabályszerű meghatalmazás mellékelendő. A felek az egyes kerületek részére megállapított fizetési napon annál is inkább pontosan jelenjenek meg, mert ellenkező esetben csak a következő havi fizetés alkalmával juthatnak segélyükhöz.

Vörhenyjárás a megyében. A püspök-ladányi vörhenyjárvány elfojására dr. Losonczy Almos tisztii főorvos rendkívül szigorú intézkedéseket tett. Az összes iskolákat, gyermekmenhelyeket és óvókat, valamint a polgári iskolát is bezáratta, elrendelte a leggyondosabb fertőtlenítéseket, összehívatta a járványbizottságot, mely 2 hetenkinnt tartozik összeülni és jelentést tenni. A járványt vasutasok hurcolták be, de még nem lehetett kinyomozni, hogy hol van a járványfészek. A főorvos elrendelte az árkok kitisztítását, a pocsolják lecsapolását az udvarokon összegyűlt nagymennyiségű trágya és szemét azonnali kihordását, elsősorban a község házáról! — Fellépett a vörheny Tiszacsegén is, de csak szörványosan, míg Püspök-ladányban veszedelmes járványszerűen, amennyiben szeptember 9 től 24 ig 21 megbetegedés történt, 5 halálozással.

Rendőri hír. Lopás. Kompár Imréné, jókai utca 33. szám alatti lakos padlásáról nagy mennyiségű fehérneműt elloptak. A rendőrség elrendelte az ismeretlen tolvajok ellen a nyomozást.

Gumi harisnyát, sérvkötőt, egyentartót, műlábat, műkezet mint békében mérték után készít Vitárius Sándor Debrecen Piac u. 16. Hol bősélem és cerná-kesztyű, Pólya gumi Gumi különlegeség, Nadrágtartó friss anyagból érkezett.

Október 1-től Kolosné nyakkendő-terme Simonfy-u. 5.

A valutapiac

Budapest, okt. 1. (Nemz. St. tel. jel.) A valuta piac szilárd volt. A mai napon a következő árfolyamokat jegyezték: Napoleon 938—67, font 1100, léva 464—68, dollár 315—2150 márká 505—509, lira 13—1340, bécsi korona 98—9875, rubel 332—27, lei 625—598, szokol 415—24, francia frank 2090—60, svájci frank 30—5025, dinár 910—995.

Duzzognak a pesti zsidók

Budapest, okt. 1. (N. St. t. j.) A demokraták a tegnapi fővárosi közgyűlésen az őket ért sérelem dolgában ülést tartottak. Különösen az a kijelentés bántotta őket, hogy „ha a demokraták nem pariroznak, kénytelenek lesznek behívni az Ébredőket s valamennyiüket egyenként kidobni!” A demokraták kijelentették, hogy ha teljes elégtételt nem kapnak, akkor lemondanak tisztségükről.

Az olaszoknak nem kell a kis ántánt

Róma, október 1. (Nemz. St. tel. jel.) Take Jonescu román miniszterelnök Nápolyba való elutazása előtt egy hírlaptudósító előtt a következőket jelentette ki:

— A kis ántánt nem Olaszország és nem a szövetséges hatalmak ellen irányul. Már 1918-ban tárgyaltam Londonban különböző államférfiakkal a Balkánállamok és az ántánt oldalán álló osztrák nemzeti államok között létesítendő megegyezésről. A győzők és a legyőzöttek között kizárt dolog minden megértés. Nem marad tehát semmi más hátra, mint a győztes Balkánállamok és a volt osztrák-magyar monarchia között békességes közlekedést létesíteni. — A kis ántánt is a békeszerződések szigorú keresztülvételét akarja és nem hajlandó semmiféle engedelményeket tenni. A kis ántántot fel kell állítani, mielőtt Németország és Oroszország ismét talpraállhatna s az a feladata, hogy ütköző legyen a két állam között, és a német-orosz megegyezést lehetetlenné tegye.

A „Tempo” nagyon kétkedőleg ír erről a nyilatkozatról és azt mondja, hogy *Olaszország közvéleménye minden ékes beszéd ellenére is bizalmatlan az új Duna-szövetséggel szemben, mely voltaképpen Ausztria egyesülését akarja megakadályozni Németországgal, ami viszont lehet veszélyes a franciákra, de semmiesetre sem az olaszokra.*

Szakadás az olasz szociálista-pártban

Róma, okt. 1. (N. St. t. j.) Az olasz szociálista pártban szakadás állott be, mert a pártvezetőség elfogadta a 3. internacionale álláspontját, míg a többség elítéli a kommunizmust.

A bolgár miniszterelnök Londonban

Szófia, okt. 1. (Nemz. St. tel. jel.) Itteni politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy Stambulinszky miniszterelnököt Lloyd George Londonba hívta. Ebből a tényből Anglia balkáni politikájának megváltoztatását látják.

MŰVÉSZET

Füredy F. Gusztáv előadása. Füredy F. Gusztáv tanár, aki tavaly is több értékes és élvezetes zenetörténeti előadást rendezett, több művészi erő közreműködésével, az idén is több előadást rendez. Az első előadás október 26-án lesz s azon Schumann zenetörténeti jelentőségét fogja ismertetni. Schumann legszebb szerzeményeit Körtli Margit budapesti zongoraművész fogja bemutatni. A következő előadásokon Schubert, Beethoven, s a francia operákat fogja ismertetni, amelyeken Havas Gáborné, Fyalkovszky Zsófia budapesti zongoraművész és Várady Olga operanékesnő is fel fog lépni.

SPORT

Bíró-tanfolyam. Szombaton este Balogh Imre tart előadást a football-bíró vizsgára jelentkezőknek. A multkori meglehetősen gyenge előadás után remélhető, hogy most szakszerűbb magyarázatban s előadásban lesz részünk.

DEAC—DKASE. A bajnoki mérkőzés egyik legérdekesebb s legérdekesebb mérközése lesz vasárnap az üggetőéri pályán. Az egyetemi csapat a legerősebb csapatával áll ki és győzelme is valószínű lesz. A mérkőzést Szegedy Gyula vezeti.

Nem játszik már a vasárnapi DTE—DMTK mérkőzésen Ceisler és Móra, a DMTK két zsidó játékos s így a DMTK is megszabadult végre attól a két nyugalmazott Makka-beistától s tisztára keresztényen csapat lett.

Törvénykezés

§ A kommunista cipész. Szűcs József cipész a proletárdiktatúra alatt vörös katonává volt, Egy izben a lovas csendőroktól azt követelte hogy adjanak neki lovat, mert máskülönben elbánnk veük. Ma vont a felelősségre ezért a tör-

vényszék s Ferenczy Tibor vádbeszéde után 4 hónapi fogságra ítélte, de az előzetes fogságával kitöltöttnek vette a büntetést.

§ Ügyvéd mint forradalmi vádbiztos. Ma ismét egy püspökladányi kommunista állott a Benkő Lajos elnökele alatt álló gyorsított bíró tanács előtt. Dr Kéri Lajos ügyvéd volt a vádlott, aki a kommun alatt a püspökladányi forradalmi törvényszék mellett, mint vádbiztos működött. Zsarolással, 8 rendbeli személyes szabadság megsértésével, hatóság elleni erőszakkal s orgazdasággal volt vádolva, mivel több embert mint vádbiztos elítélt, 8 püspökladányi magyart tusznak vitetett el, azonkívül 1500 korona fizetést vett fel jogtalanul. A vádat Ferenczy Tibor kir. ügyész képviselte. Kéri kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, a vádakat pedig egyenesen tagadja. De a tanúk mind ellene vallottak s bizonyították, hogy ő volt a lelke s mozgató ereje a ladányi proletárdiktatúrának.

A 8 tuz, mind becsületes, jó tősgyökerez, hamisítatlan magyar ember, akiket Debrecenbe, a vármegyeházára szállítottak, mind egybehangzóan vallották, hogy Kéri volt az, aki telefonon utasítást adott Debrecenbe, hogy szigorúan őrizzék őket. Itt két napig nem adtak nekik enni. Mikor az elnök megkérdezte a tanuktól, hogy miért fogatta el őket Kéri, egyértelműleg mondták:

— Azt csak ő tudná megmondani!

Nagy Róza tanu bizonyította, hogy igen felvette az 1500 korona fizetést, de azt januárban visszafizette. Ezután a perbeszédre került a sor, melyek után a bíróság Kérit 3 és fél-évi fogságra és 2 évi hivatalvesztésre ítélte.

Hirdetmény

Debrecen sz. kir. város faármegállapító-bizottsága korábbi hirdelményével kapcsolatosan közhírré teszi, hogy a kiskereskedők által 50 kg nál kisebb tételekben forgalombahozott tűzifára a következő tájékoztató árakat állapította meg:

Hásbfa	1 kg.	1 K 70 fillér
Dorongfa	1 kg.	1 K 60 fillér
Botta	1 kg.	1 K 40 fillér
Tusófa	1 kg.	1 K 40 fillér
Rőzse	1 kg.	1 K — fillér

Ezen tájékoztató árak a kihirdetés napján lépnek életbe.

Fának kicsinyben való árusításával foglalkozó kiskereskedők kötelesek ezen tájékoztató árakat feltüntetni jegyzékük üzletükben szombati helyen és módon kifüggeszteni.

A korábbi hirdetményben említett büntető rendelkezések ezen árjegyzékben megállapított árak túllépőire is vonatkoznak.

Dr Tatay Zoltán,
tb. tanácsnok, biz. elnök.

Színház

A színházak és mozgószínházak közleményei
Ma szombaton este kerül színre hetedszer a nagysikerű Cigány grófné C bérletben.

Vasárnap délután 3 órai kezdettel, mérsékelt helyárakkal a közönség kívánságára még egyszer a Falu rossza, este teljesen új betanulással a Piros bugyelláris c. kitűnő népszínmű kerül színre. Jegyek már előre várhatóak a Csokonai színháznál.

Hétlőn elevenítik fel a Válás után című pompás francia bohózatot a Csokonai színházban.

Ifjusági oktató előadások az Apollóban ma szombaton délután 4 és 5 óraker, holnap vasárnap délelőtt 11 és délután 3 és 4 óraker bemutatásra kerül Ibsen világhírű költeménye Terje Vigen episod az ango. norvég háborúból 3 felvonásban és Jégjachtal a Fjordokon keresztül.

Jókai Mór regényét a Lélekidomár első részét 5 felvonásban mutatja be az Uránia.

Mikor a szőlő érik magyar népszínmű az Uher filmgyár remekét mutatja be az Apolló.
Bulwer világhírű regényét Éj és virradat nagy érdeklődés mellett mutatja be az Arany bika mozi.

Pearl White legjobb szerepe, az Arany-pille amerikai kalandor történet 4 részben 25 felvonásban, bemutató előadás vasárnap, október 3-án az Apollóban. Jegyelővétel.

Ch. Perczel Carola a táncitanítást ma szombaton 5 óraker kezd meg az Arany bika szálloda kistermében. Beiratkozni lehet a tánciskolában és egész nap az Uránia keresztépületében levő lakásán.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Családi ház
november 1-re beköltözhető három szobás lakással, mellékhelyiségekkel nagy kerttel eladó. — Széchenyi kert Erőss Lajos-u. 8.

Menekült
németnyelv tanító úri családnál német nyelvet és beszédet sikerrel tanít kessz és lakás ellenében. Ajánlatot „Német nyelv” jellegre kiadóba.

Két
tanuló fizetéssel azonnal felvétetik. — Kereskedők árubeszerzési részvénytársasága.

Tisztviselő
butorozott szobát keres kosztal vagy anélkül — „Tisztviselő” jellegre a kiadóba.

Kováry és Altmann
szűcsök, piac 42. Pannónia áru let. Bármilyen szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
Telefon: 1365.

Koros Sándor
lérti-szabó üzletében Piac-u. 69.
Baját készíttel elegáns férfi öltönyök kaphatók.

FORGÁCS I.
műorás
Bádógos-u.

Kinek nincs még lakása? Ki akar házat venni?
Óriási nagy telek! Rögtön beköltözhető lakás!
A vasúti nagyállomás közvetlen közelében!

A Miklós-utcai részben!

A Boldogfalva-utca 6. sz. ház!

Ára 250 ezer korona!

Tégla épület. Van rajta két lakás, egy utcai és egy udvari. Az utcai lakás: 3 szoba, előszoba, konyha, speiz. Ebben lakó lakik. Az udvari lakás: 2 szoba, konyha, speiz. Ebben lakik a tulajdonos. Egészséges, magas szobák, mindenütt villanyvilágítás.

A mellékpépületek a következők:

30 méter hosszú, 5 méter széles műhely. Hatalmas, magas, cserpes épület, padlózott és staturosz pafonnal. Itt is villanyvilágítás.
14 méter hosszú raktár, bádogtétóval fedve. 3 faskamara, téglaólból építve, teljesen új bádogtétóval.

Van továbbá 2 klozett és szivattyús kut. A tulajdonos, miheyst háza elkelt, rögtön elköltözik Debreczenből és azonnal átadja a vevő részére az általa lakott udvari 2 szobás lakását összes mellékhelyiségeivel együtt.

Ezen ház felett is a Nagy Lajos Országos Adásvételi Vállalat rendelkezik, egyedül csak ott köthető meg a vétel, ott teendő le a foglaló.

Iroda: Veres-utca 9. szám.

Zákány József

fuvarozási vállalata

PIACZ-UTCZA 43. SZÁM.